

Бојана Николетић

Кран

Човек је спавао међу јастуцима у стакленој ниши високо изнад града. Ниша је чинила део хотелске собе на крану, у луци, на висини од четрдесет метара. Дувао је ветар: као да велико неко платно... као да великим неким платном млати, чује се звук као кад велико платно лупа, али не о другу површину него о ваздух сâм.

Врата се отворише. Врата тајног апартмана.

Утроба као велика дворана обложена слузокожом - ружичастом и отеченом... Живот и смрт. Низ механичких пумпи које производе живот... саме тако мртве.

Осећај: чуђење. Гонити сумануто починиоца, једног, не жалећи живота невиних претворених тиме у жртве, прелазећи преко нагомиланих доказа против других иако би се отварањем поступка против неког од потоњих могло доћи и до оног једног бесомучно гоњеног. Тај је још и 'хипотетичан' - његова кривица тек треба да буде утврђена. Као искривљен одливак добијен из калуца хришћанског скупа представа о добром пастиру коме је драже пронаћи и вратити у стадо ону једну заблуделу овчицу нег' све оне друге овце које су већ ту, пред њим, у стаду. Необично, заиста.

Подбоде га нешто. Неко бодило. Пробудио се размишљајући ипак о физиологији промета воде, о натријумовој пумпи и бубрежном клирингу: како су све те ствари лепе изнутра, ван обичног појавног нивоа... Можда не неприродно

за постаријег дебељушкастог туристичког агента, некадашњег студента медицине, нарочито после пијанке.

Поважан устаде искобељавши се из хрпе зањиханих јастука и оде до минијатурног купатила да обави јутарњу тоалету. Врати се затим у део за дневни боравак и послужи се прибором у чајној кухињици да припреми кафу. Зујало му је у глави. Иначе је била тишина. Ветар је стао.

Кран је био постављен на самом доку, а врата складишта која је Поважан посматрао са места на коме је стајао била су светлоплава, небо исто. Запахну га трачак једног неочекиваног замамног мириса и помеша се с мирисом кафе.

- Мека као трава, мека као ваздух, мека као...

Женски глас је долазио иза његових леђа и Поважан се окрете, изненађен, да види девојку која то говори. Силазила је низ увијене металне степенице, и застаде кад схвати да он није знао да је она ту.

- Причајте ви, чујем вас. - Поважан се опет окрену ка прозору и небу. Глава га је болела. Претпостављао је да се то не види. Није био сигуран откад су ту, у том апартману: шта се раније догађало, колико већ дуго она говори - да ли је и пре овога нешто рекла, и шта, наравно.

- Мислим, ја не да сам небитна, ја сам сама свој администратор! - рече девојка одједном жустро, као да је то нешто о чему су већ причали. Он није знао. Белина. Белина испуњена мирисом.

- Дакле - уредник! - узвикну Поважан с пуно добре воље. Није желео да изгледа као намћор, није желео да изазове девојчину зловољу. Ионако није могао да се сети ко је она нити како се ту нашла. Интересовало га је, једино, како се одатле силази.

- Досадне јефтине особе, несносне, - рече.

- Молим? - упитно рече девојка као да реч подвлачи цртом. Изгледало је да се мршти, збуњена. - Ви сте ме позвали. Били смо на представљању...

- Зашто да не, - рече Поважан. - Мислим да су јефтине собе досадне. Ова није ни једно ни друго.

Девојка је опет изгледала збуњена. Он се загледа кроз прозор кабине крана претворене у хотелску собу. Посматрао је панораму Амстердама. Коначно је знао где је! „Најбоље би било имати падобран“, помисли.

Када се опет окренуо девојка више није стајала на истом месту. Отишла је до стаклене нише а да је он није ни чуо и сместила се тамо.

- Кад се деси нешто заиста ружно и драматично, смотате своју реалност и спустите се с њом у наручју. Она вама изгледа и даље важна и велика иако споља гледано може бити сасвим јадна. Нешто што даје наду и ништа. Са тог нивоа на следећи нижи, ваљда. - Ни сам није знао.

- А ако то не урадите? - упита девојка. - Ја пропадам у дан. Не видим дане изван овога у коме сам. Толико сам уморна, изгледа. - Она застаде на часак, затим додаде брзо: - Вероватно се питате од чега бих могла бити толико уморна?

- Не, не, - рече Поважан. Није сматрао да је то битно. - Ако то не урадите могу да вам поломе сваку кошчицу у телу. Могу онда и да те ухвате па да те масирају, масирају тако да ти свака та кошчица срaste укриво. Будеш квргав и ружан.

Девојка га је посматрала седећи заваљена међу јастуке у ниши изнад луке а лице јој се заокружило у једно О пуно чуђења. Била је љупка.

- Вероватно се и гегаш у ходу, - настави Поважан увиђајући и сâм колико се оно што говори разликује од особе којој су речи упућене. И не само то, схвати одједном да ни он сâм није баш сасвим квргав и ружан: - Ја то нисам хтео. Зато смо овде. Зато сам ја овде, - исправи се. - Склонио сам се. Да не морам да славим лопова и убицу, кад је сва њихова предност у намери. Ја бих хтео резултат сличан оној првој причи, да смотам своју реалност као падобран пошто сам се њом послужио за спуштање.

Он застаде да се прибере и да испразни чашу с вискијем коју је нашао ту поред. Лед се у њој отопио током ноћи: виски је био воденаст. Ко зна о чему су разговарали - ако су разговарали.

- Не знам да ли знате, живимо у продужетку америчке реалности. Можда и неке друге. Руске? То је конвенционално. - Правио је драмске паузе у говору, као да са неким размењује аргументе. - Ко зна колико их је, тих

реалности на које се наша надовезује. Има нешто, има их који кажу да су католици слободни за срећу. А ми смо, православни, неки апостоли ваљда. Или филозофи, тако као ви, претпостављам.

Изгледало је да девојци не смета његова дрскост, да се слаже бар са овим последњим: филозоф, у сваком случају. Није ништа рекла.

- Не знам да ли ћемо до мог живота пре стићи ја или моја смрт, - продужи Поважан послуживши се слободним простором. - Данас си жив и пун планова, сутра већ неко држи твоја плућа у рукама и проучава их.

- Боже Господе! - узвикну одједном девојка. - Не, њему је дефинитивно свеједно да ли неко јесте филозоф или неко није филозоф. Шта сте ми све напричали! Ја нисам ваше вере, ја сам уметник. Чувајте се.

- Културни неспоразум, - рече Поважан уместо извињења. - И главобоља. Хајдемо онда, да сиђемо полако.

- Да, најбоље, - сложи се девојка.

Кренули су ка лифту, двоје странаца, познаника.

„Чувајте се?!“ - Поважан је био задовољан.

Пред сам улазак у кабину лифта на под новим налетом ветра поново зањиханом крану девојка изненада застаде док јој је кавалер држао отворена врата, затим рече:

- Придржите ми ташну, молим вас. Нешто сам заборавила.

Утрапи му велику црну ташну од сјајне чврсте коже, затим се окрете и оде журно натраг у собу коју су управо напустили, затим се опет врати носећи у руци нешто - зелену кутијицу са бочицом мириса.

- Попила сам ваш *отров*, - рече наглашавајући последњу реч. Насмеја се.

Он није разумео.

- Шалим се. Просула сам га у воду за купање. Не смета вам? То је поклон?

Пружила је руку с тамнозеленом кутијицом на којој је стајало *Poison*. Уозбиљила се. Поважан је ћутао, не знајући шта да каже. Очи су јој биле сасвим

широко отворене. Он је још увек стајао држећи једном руком ташну док је другом придржавао врата.

- То није било моје, - досети се најзад. - То је нешто што оставе у соби гостима да се послуже. Нисте морали ни да ми кажете. Уосталом, пристаје вам. А како се ви зовете, лепотице? - упита прилазећи јој сасвим близу и приносећи своје лице њеном.

- Тила Капека, - рече девојка као да је баш то питање очекивала.

- Две капе, ха? - рече Поважан замишљено. - Не Фаралда?

Девојка га није разумела. - Хотел? - упита. - Не, ја? - порумене.

- Хајдемо, - рече он најзад одлучивши се. - Идемо у град.

Сунце је утонуло у море да не присуствује сабласним процесима у преплитању светова, флуидним појавама, као кад се вакуоле распрскавају и поново формирају.

2019.

Из збирке кратких прича *ШЕСТОРНА ШТАЦИЈА* (електронско издање, Приваут 2019)
Постављено на Стр. 21 веб-сајта Приваут 14. маја 2022.